Neljapäev, 16. jaanuar 2014

P7_TA(2014)0039

Serbia 2013. aasta eduaruanne

Euroopa Parlamendi 16. jaanuari 2014. aasta resolutsioon Serbia 2013. aasta eduaruande kohta (2013/2880(RSP))

(2016/C 482/17)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse 19.–20. juunil 2003. aastal Thessaloníkis toimunud Euroopa Ülemkogu eesistujariigi järeldusi Lääne-Balkani riikide Euroopa Liiduga ühinemise väljavaadete kohta,

— võttes arvesse nõukogu 18. veebruari 2008. aasta otsust 2008/213/EÜ, millega sätestatakse Serbiaga, kaasa arvatud Kosovo, nagu on määratletud ÜRO Julgeolekunõukogu 10. juuni 1999 . aasta resolutsioonis 1244, loodud Euroopa partnerluse põhimõtted, prioriteedid ja tingimused ning tunnistatakse kehtetuks otsus 2006/56/EÜ ([1]),

— võttes arvesse komisjoni 12. oktoobri 2011. aasta arvamust Serbia ELi liikmeks saamise avalduse kohta (SEC(2011) 1208) ning komisjoni 12. oktoobri 2011. aasta teatist „Laienemisstrateegia ja peamised ülesanded 2011. ja 2012. aastal“ (COM(2011)0666),

— võttes arvesse üldasjade nõukogu 11. detsembri 2012. aasta järeldusi laienemise ning stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kohta,

— võttes arvesse Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning Serbia Vabariigi vahel sõlmitud stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingut, mis jõustus 1. septembril 2013. aastal; võttes arvesse ettevalmistusi, mida tehakse 2013. aasta novembris toimuvaks parlamentaarse stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee esimeseks kohtumiseks, mille eesmärk on alustada pidevat dialoogi Euroopa Parlamendi ja Serbia Rahvusassamblee vahel,

— võttes arvesse ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1244 (1999), Rahvusvahelise Kohtu 22. juuli 2010. aasta nõuandvat arvamust, mis käsitleb Kosovo iseseisvuse ühepoolse väljakuulutamise vastavust rahvusvahelisele õigusele, ning ÜRO Peaassamblee 9. septembri 2010. aasta resolutsiooni, milles seda arvamust tunnustati ning tervitati ELi valmisolekut hõlbustada dialoogi Belgradi ja Priština vahel ([2]),

— võttes arvesse 18.–19. märtsil 2013. aastal toimunud ELi ja Serbia seitsmenda parlamentidevahelise kohtumise ühisavaldust,

— võttes arvesse 1. juulil 2006 jõustunud energiaühenduse asutamislepingut, millele Serbia on alla kirjutanud, ning energiaühenduse 18. oktoobri 2012. aasta otsust D/2012/04/MC/EnC, milles käsitletakse taastuvate energiaallikate direktiivi 2009/28/EÜ rakendamist ja muudetakse energiaühenduse asutamislepingu artiklit 20, ning milles sätestatakse siduvad eesmärgid,

— võttes arvesse ELi ja Serbia vahelist 8. novembri 2007. aasta tagasivõtulepingut ([3]) ning nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 1244/2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 539/2001, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud ([4]),

— võttes arvesse oma 22. oktoobri 2013. aasta resolutsiooni Euroopa Liidu ühinemiseelsete fondide eelarve haldamise kohta kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide kohtusüsteemide ja korruptsioonivastase võitluse valdkonnas ([5]) ning selles esitatud tähelepanekuid Serbia kohta,

([1]) ELT L 80, 19.3.2008, lk 46.
([2]) A/RES/64/298.
([3]) ELT L 334, 19.12.2007, lk 46.
([4]) ELT L 336, 18.12.2009, lk 1.
([5]) Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2013)0434.

Neljapäev, 16. jaanuar 2014

— võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 28. juuni 2013. aasta kohtumise järeldusi,

— võttes arvesse Serbia ühinemisläbirääkimistega tegeleva rühma moodustamist,

— võttes arvesse komisjoni 16. oktoobril 2013. aasta dokumenti „Serbia 2013. aasta eduaruanne“ (SWD(2013)0412),

— võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone,

— võttes arvesse kodukorra artikli 110 lõiget 2,

A. arvestades, et 28. juunil 2013. aastal kohtunud Euroopa Ülemkogu otsustas alustada Serbiaga ühinemisläbirääkimisi ning korraldada kõige hiljemalt 2014. aasta jaanuaris esimese valitsustevahelise konverentsi, kinnitades uuesti Serbia ELiga ühinemise väljavaadet kooskõlas ELi kohustustega kogu Lääne-Balkani piirkonna ees;

B. arvestades, et pärast normaliseerimise põhimõtete esimese lepingu sõlmimist 19. aprillil 2013. aastal on Serbia võtnud olulisi meetmeid, et normaliseerida suhteid Kosovoga, ning teinud pingutusi, et täita stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi poliitilisi kriteeriume ja tingimusi; arvestades, et ühinemisläbirääkimiste näol on tegemist reformide rakendamise tugeva järelevalvevahendiga;

C. arvestades, et 25. septembril 2013 alustasid Euroopa Komisjon ja Serbia liidu õigustikule vastavuse hindamist, mis algab kohtusüsteemi ja põhiõigusi käsitleva 23. peatükiga;

D. arvestades, et Serbiat, nagu ka kõiki teisi riike, kes soovivad saada ELi liikmeks, tuleb hinnata riigi saavutuste järgi ühiste kriteeriumide täitmisel, rakendamisel ja järgimisel;

E. arvestades, et ELi laienemispoliitika keskmes on õigusriigi põhimõtete järgimine;

F. arvestades, et vähemuste kaitset käsitleva õigusraamistiku rakendamine peab olema täiel määral tagatud, eeskätt hariduse, keele kasutamise ning meedia ja usutalituste vähemuskeeles kättesaadavuse valdkonnas;

G. arvestades, et komisjon on toonitanud vajadust tugevdada majanduse juhtimist kõikides Lääne-Balkani riikides;

1. ootab Serbiaga peetavate ühinemisläbirääkimiste ametlikku algust esimesel ELi ja Serbia valitsustevahelisel konverentsil 21. jaanuaril 2014; on arvamusel, et valitsustevahelise konverentsi toimumine on Serbia Euroopaga integreerumise protsessi jaoks ajalooline samm ja annab tunnistust ELi pühendumusest laienemisprotsessile; kutsub Serbia ametivõime üles tõhustama konverentsi järelmeetmetena Serbias ELiga seotud reforme, et täita Serbia kodanike ootusi ELiga sujuva ühinemise protsessi küsimuses ja elavdada majandust, muutes ELi liikmesuse reaalselt kättesaadavaks;

2. tunneb heameelt, et Serbia valitsus on näidanud pühendumist Euroopaga integreerumisele, ning julgustab Serbiat jätkama süsteemseid ja sotsiaal-majanduslikke reforme, mis võimaldavad tulevikus liikmestaatusega kaasnevaid kohustusi tõhusalt ellu viia; toonitab, et reformide elluviimine on jätkuvalt eduka integratsiooni peamine mõõdupuu, ning õhutab seepärast ametivõime pöörama rohkem tähelepanu reformide läbiviimisele niisugustes valdkondades nagu kohtuvõim, võitlus korruptsiooni vastu, avalik sektor, tsiviilkontroll kaitse- ja julgeolekusektori üle, energiapoliitika, eriti energiasäästu ja taastuvenergia osas, kõikide vähemuste ja haavatavate rühmade kaitsmine, ning nende põhiõigused, majanduse struktuurimuudatused, sotsiaaldialoog, ettevõtluskeskkonna arendamine ja loodusvarade jätkusuutlik haldamine;

3. väljendab heameelt stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumise üle 1. septembril 2013 ning esimese stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu kogunemise üle, mis toimus 21. oktoobril 2013; rõhutab, et stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu jõustumine on oluline samm Serbia Euroopaga integreerimise protsessis ning pakub Serbiale ja ELile üldise raamistiku, et tugevdada oma koostööd seoses poliitiliste kriteeriumide ja õigusaktide ühtlustamisega ning valmistuda Serbia tulevaseks osalemiseks ühtsel turul; julgustab kõiki asjaomaseid pooli tegema vastutustundlikult koostööd;

4. tunneb heameelt normaliseerimise põhimõtete esimese lepingu üle, mille sõlmimiseni jõuti 19. aprillil 2013. aastal Serbia ja Kosovo peaministrite kõrgetasemelise dialoogi käigus ning mis sillutas Serbiale ja Kosovole teed Euroopa integratsiooni uuteks etappideks; kiidab mõlema osapoole senist tegevust lepingu rakendamisel ja julgustab ametivõime jätkama kõikide siiani sõlmitud lepingute rakendamist heas usus ja õigeaegselt; tunneb heameelt telekommunikatsiooni- ja energiavaldkonnas saavutatud kokkulepete üle, milleni jõuti dialoogi käigus 8. septembril 2013. aastal; kutsub nii Serbiat kui ka Kosovot üles tegema EULEXiga aktiivset ja konstruktiivset koostööd vastastikuse õigusabi osutamise lepingu rakendamisel, et lahendada üha arvukamaid taotlusi, mis puudutavad Kosovos asuvat vara; palub mõlemal poolel säilitada see konstruktiivne suhtumine, kui lepitakse kokku veel täpsustamist ja kooskõlastamist vajavates vastuolulistes ja tundlikes üksikasjades; nõuab tungivalt, et mõlemad pooled tegeleksid jätkuvalt kadunud inimeste küsimusega, ning peab sellega seoses kiiduväärseks esimesi tulemusi, milleni on jõutud kadunud inimestega tegeleva Punase Risti juhitud töörühma abil; avaldab tunnustust jõupingutuste eest piirata põrandaalust kaubandust Serbia ja Kosovo vahel; märgib, et Serbia ja Kosovo juhid peavad järjepidevalt pingutama, et lõimida Serbia vähemus Kosovo ühiskonda ning lähendada etniliste albaanlaste ja serblaste kogukondi;

5. tunnustab Kosovos 3. novembril 2013 toimunud esimesi üleriigilisi kohalikke valimisi, eelkõige nähtavat valimisaktiivsust serblaste ülekaaluga omavalitsustes Ibari jõest lõunas, samuti asjaolu, et kohalikud valimised toimusid üldiselt nõuetekohaselt, nagu märkis esialgses hinnangus ELi valimisvaatlusmissioon – see on ülioluline samm Serbia haldusüksuste kogukonna moodustamise suunas, mis on osa normaliseerimisprotsessist; tunnustab Belgradi ja Priština jõupingutusi, millega sooviti tagada valimiste rahumeelsus ja vastavus demokraatlikele normidele; mõistab kindlalt hukka vägivalla ja järjepideva hirmutamise, mis ilmnes Põhja-Mitrovica ja Zvečani omavalitsustes, ning nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud teeksid kõik endast oleneva, et hõlbustada vägivallategude toimepanijate vastutusele võtmist; märgib sellega seoses ära Serbia juhtide lubaduse, et vägivalla puhkemise eest vastutavad isikud võetakse nende tegevuse eest vastutusele; märgib, et purustamaks organiseeritud kuritegevuse võrgustikku ja selle sidemeid kohaliku poliitilise eliidiga ning kehtestamaks Kosovo põhjaosas taas õigusriigi põhimõtet, on vaja täpselt suunatud täiendavaid jõupingutusi; tunnustab seisukohta, mille on võtnud Serbia poliitilised juhid, kes julgustasid aktiivselt Kosovo serblasi valimistel osalema, kuid märgib samal ajal, et Belgrad ei tohiks kindla erakonna või valimisnimekirja toetamisega lämmatada Kosovo serblaste kogukonnas poliitilist pluralismi;

6. toonitab, et Belgradi ja Priština dialoogi tulemused tuleb teha teatavaks läbipaistvamal moel ning selle rakendamisprotsessi tuleb kaasata asjaomaste riikide parlamendid ja kodanikuühiskonnad; rõhutab sellega seoses, et Kosovo ja Serbia läbirääkijad peavad võitma üldsuse usalduse ja suhtlema kodanikega, naiste ja meestega; palub Serbia ametivõimudel Belgradis, Mitrovicas ja Ibari jõest lõunas teha rohkem, et suurendada Kosovo serblaste ja albaanlaste kogukondade vahelist suhtlust, eeskätt julgustades koole ja kogukonnakeskusi õpetama albaania keelt; toonitab, et ka Kosovo albaanlasi tuleks jõuliselt julgustada ümberkaudsete Serbia kogukondadega rohkem suhtlema ning õppima serbia keelt – see on Serbia kogukonna Kosovo ühiskonda integreerimise, tulevase dialoogi ja kahel kogukonnal põhineva juhtimise üliloluline osa;

7. peab kahetsusväärseks praeguseid raskusi, mida Kosovost Serbiasse siseneda soovivad ja hiljem Serbiast kolmandasse riiki minevad ELi kodanikud peavad kogema, sest Serbia ei tunnusta Kosovo välispiire ning väidab, et esimene Kosovosse sisenemine tähendab ebaseaduslikku Serbiasse sisenemist; peab kahetsusväärseks tühistamistempleid, mille Serbia piiripolitsei välisriikide passides Kosovo templite peale lööb; julgustab Serbiat kujundama sellised poliitikameetmed ümber kindla usalduse suurendamise meetmeks, mis on vajalik samm Kosovoga suhete normaliseerimise poole, ning konkreetseks vahendiks, millega edendada edasist ELiga integreerumist kooskõlas vaba liikumise põhimõttega;

8. palub Serbia ja naaberriikide ametivõimudel näidata jätkuvalt üles head tahet, teha täielikku koostööd ja toetada erirakkerühma, mis loodi pärast Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee 2010. aasta detsembri aruannet, ning julgustab selle tööd veelgi kiiremaks muutma;

9. hindab kõrgelt Serbia valitsuse konstruktiivset lähenemisviisi naaberriikidega suhtlemisel, kuna see on võimaldanud teha olulisi edusamme nii piirkondlikus koostöös kui ka ELile lähenemisel; tuletab meelde, et piirkondlik koostöö on otsustava tähtsusega energiaküsimustes, võitluses organiseeritud kuritegevuse vastu ja transpordivõrkude arendamises, samuti on äärmiselt oluline lepitus ja naaberriikide kahepoolsete probleemide järkjärguline lahendamine, kõigepealt selleks, et saada üle hiljutise konflikti tagajärgedest ning seejärel Serbia edukaks integreerumiseks Euroopa Liiduga; ergutab ametiasutusi tegema tihedat koostööd endise Jugoslaavia riikidega, et lahendada kõik seni lahenduseta õigusjärgluse küsimused, ning rakendama täiel määral ja õigeaegselt kahepoolseid lepinguid naaberriikidega; kutsub Serbiat üles tugevdama jõupingutusi, et lahendada kõik küsimused Horvaatiaga, eelkõige seoses kadunud isikutega, piiri märkimisega ja

sõjakuritegudega, et ei oleks takistusi vastastikuste genotsiidisüüdistuste tagasivõtmisele Rahvusvahelisest Kohtust; palub Belgradi ametivõimudel aktiivselt toetada ja hõlbustada Bosnias ja Hertsegoviinas põhiseaduse muudatusi, mille eesmärk on kooskõlastada valimisi käsitlevad õigusaktid Euroopa Inimõiguste Kohtu otsusega Sejdić-Finci kohtuasjas ning tugevdada ja ajakohastada Bosnia ja Hertsegoviina riigi tasandi institutsioone, et riik saaks ELiga ühinemise teel edasi liikuda;

10. tunnustab hiljutist edu massihaudade tuvastamisel ning Horvaatias, Bosnias ja Hertsegoviinas sõdade ajal kaduma läinud inimeste kindlakstegemises ning nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud korraldaksid endise Jugoslaavia Rahvaarmee arhiivide ja ametnike põhjalikuma uurimise;

11. palub Serbial tagada, et parlament jälgiks tähelepanelikult ühinemisläbirääkimisi; peab väga tähtsaks, et parlament osaleks võetud kohustuste lisamisel siseriiklikku õigusesse algusest peale ning et kogu ühinemisprotsessi jooksul peetaks konstruktiivselt nõu kodanikuühiskonnaga, kuna kodanikel on tähtis roll – jälgida kriitiliselt Euroopa reformide rakendamist, tagades samal ajal, et ühiskonnas juurduks kindlalt dialoog ja heanaaberlikud suhted Serbia naabritega; tunnustab koostööd, mida tehakse Horvaatia ja Montenegroga, püüdes jagada hiljutisest kogemusest lähtuvaid häid tavasid, et aidata Serbial kiiresti ja sujuvalt ühinemisprotsessis edasi liikuda;

12. kiidab heaks 2013.–2018. aastaks kavandatud kohtusüsteemi reformimise strateegia ja tegevuskava vastuvõtmise, mis tugineb sellistele põhimõtetele nagu sõltumatus, erapooletus, pädevus, kvaliteet ning vabadus poliitilisest sekkumisest; ergutab ametivõime tõhustama kõnealust reformi kooskõlas Veneetsia komisjoni soovitustega, eeskätt seoses parlamendi rolliga kohtunike ametisse nimetamisel ja seoses prokuratuuri sõltumatusega, ning eesmärgiga vaadata läbi 23. peatükk, millega tehti algust 25. septembril 2013. aastal; rõhutab, kui oluline on tugevdada kõrgema kohtunõukogu ja riikliku prokuratuurinõukogu sõltumatust ja vähendada kuhjunud kohtuasjade arvu, mis on kogu reformiprotsessi eduka läbiviimise eeltingimus; palub ametivõimudel anda kohtuakadeemiale kõik vajalikud ressursid, mis peaks aitama tagada pädevuspõhist värbamist; rõhutab, et keeruliste finantsjuhtumite ja majanduskuritegudega tegelemiseks on vaja kohtunike ja prokuröride järjepidevat koolitamist; nõuab tungivalt, et vastutavad ametivõimud tagaksid kohtunike ja prokuröride läbipaistva ja pädevuspõhise ametisse nimetamise ning usaldusväärsed tulemused kohtuametnike suhtes kohaldatud distsiplinaarmenetluste puhul; rõhutab lisaks vajadust tagada õigeaegne õigusemõistmine ning kohtupraktika ühtlustamine, kõikide kohtulahendite avaldamine ja lihtne kättesaadavus kohe pärast vastuvõtmist ning kohtuasjade juhuslik määramine kõikides kohtutes; tunneb muret õiguskindluse puudumise pärast, mis on tingitud sellest, et mitmed kohtunikud on oma ametis kohusetäitjana; kordab tõsiasja, et Serbia suudab täita ELi liikmesuse kriteeriumeid ainult siis, kui tal on tugev ja sõltumatu kohtusüsteem;

13. soovitab muuta vara tagastamist käsitlevat seadust ning kõrvaldada seeläbi mitterahalise hüvitamise valdkonnas kõik menetluslikud ja õiguslikud takistused; palub Serbia valitsusel rakendada rehabiliteerimist käsitlevat seadust täiel määral ja mittediskrimineerival viisil; märgib, et seda tuleks kohaldada kooskõlas kriminaalõiguse aluspõhimõtetega, nagu süütuse presumptsioon;

14. väljendab heameelt ajavahemikuks 2013–2018 kavandatud riikliku korruptsioonivastase strateegia ja tegevuskava vastuvõtmise üle ning rõhutab, et selle asjakohaseks rakendamiseks tuleb teha pidevat tööd ELi tingimuslikkuse raames, ilma milleta ühinemine ei õnnestu; rõhutab, kui oluline on strateegia nõuetekohaseks rakendamiseks piisav rahastamine; rõhutab, kui hädavajalik on poliitiline tahe usaldusväärsete tulemuste saavutamiseks kõrgetasemelisi korruptsioonijuhtumeid käsitlevate juurdluste ja kohtuotsuste puhul, sealhulgas korruptsioonivastase nõukogu poolt esitatud 24 erastamisjuhtumi lahendamisel; tunnustab sellega seoses korruptsioonivastase võitluse esimesi tulemusi ja lõplikke kohtuotsuseid; rõhutab samas, et on vaja suurendada institutsioonilist võimekust, tugevdada õigusriigi põhimõtet ja ametitevahelist koostööd, eriti kohtuasutustes ja prokuratuuris, et lahendada süsteemse korruptsiooni ja finantsuurimiste keerukaid juhtumeid; on seisukohal, et korruptsioonivastase agentuuri õiguslikku pädevust ja ressursse tuleb suurendada; rõhutab, et kõikide erakondade rahastamine peab olema läbipaistev ja kooskõlas ELi normidega; palub ametivõimudel võtta korruptsioonivastase strateegia vajaliku osana vastu rikkumisest teatajaid käsitlev seadus ning tagada selle viivitamatu ja sujuv rakendamine;

15. märgib, et korruptsioon ja organiseeritud kuritegevus on piirkonnas laialt levinud ning see takistab ka Serbia demokraatlikku, sotsiaalset ja majanduslikku arengut; on seisukohal, et nende probleemide tõhusamaks lahendamiseks on hädasti vaja piirkondlikku strateegiat ja tõhustatud koostööd kõikide piirkonna riikide vahel;

16. tunnustab naiste osatähtsust Serbia ühiskonna muutmisel; märgib, et naiste esindatus parlamendis suurenes pärast 2012. aasta valimisi; julgustab Serbia ametivõime tegema täiendavaid jõupingutusi võrdse esindatuse tagamiseks; toonitab, et tööturul ja muudes ühiskonnavaldkondades esineb endiselt naiste diskrimineerimist ja nad ei ole riigi poliitilises elus (sh valitsuses) veel täielikult esindatud; rõhutab asjaolu, et mittediskrimineerimist ja soolist võrdõiguslikkust käsitlevate kehtivate õigusaktide tõhus rakendamine ning haldussuutlikkuse edasine suurendamine on jätkuvalt suur probleem, ning nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud suurendaksid jõupingutusi selle lahendamiseks;

17. palub ametivõimudel tagada tunnistajakaitse programmi usaldusväärsus ja professionaalsus, samuti anda selle tarbeks piisavad vahendid, et kohtusüsteem saaks tõhusalt jätkata oma menetlusi sõjakuritegude ja organiseeritud kuritegevuse kohta; juhib tähelepanu asjaolule, et mitu endist politseinikku otsustasid tunnistajakaitseprogrammist vabatahtlikult loobuda, kuna selles esineb märkimisväärseid puudusi;

18. rõhutab tungivalt oma muret konstitutsioonikohtu otsuse pärast, millega tühistati Vojvodina autonoomse piirkonna 22 tagatud pädevust ning tekitati arvukalt lahendamata küsimusi, mis vajavad käsitlemist; nõuab sellega seoses, et austataks õigusriigi ja subsidiaarsuse põhimõtteid; tuletab pooltele veel kord meelde, et vastavalt põhiseadusele oleks autonoomse piirkonna rahastamist käsitlev seadus tulnud võtta vastu 2008. aasta lõpuks; julgustab seepärast valitsust seda viivitamata parlamendile esitama, kuna see on hädavajalik demokraatia ja õigusriigi toimimiseks Serbias;

19. toonitab, kui oluline on konstruktiivne sotsiaalne dialoog Serbia majandusarengu jaoks; nõuab tungivalt, et valitsus edendaks tõeliselt sõltumatute ühingute ja tööandjate organisatsioonide suutlikkuse suurendamist ja looks raamistiku ja poliitilise ruumi sotsiaalseks dialoogiks ja kollektiivlepinguteks;

20. rõhutab, kui oluline on inimõiguste, põhivabaduste ning igasuguse diskrimineerimise vastasuse põhimõtte edendamine ja kaitsmine kõigil tasanditel; kiidab heaks diskrimineerimisvastase strateegia vastuvõtmise ning rõhutab, et kõige olulisem on strateegia rakendamine; tunneb heameelt seni tehtud edusammude üle, kuid on jätkuvalt murelik riigis esineva diskrimineerimise taseme pärast, ning nõuab kõikide, nii rahvuse, etnilise kuuluvuse, soo kui ka seksuaalse sättumusega seotud vähemuste austamist ning nende sotsiaal-majanduslike ja kultuuriliste õiguste tagamist; osutab tõsiasjale, et erilist tähelepanu tuleks pöörata diskrimineerimise ja diskrimineerivate tavade ees kaitsetumatele rühmadele, nagu romad, naised, puudega inimesed ja lapsed; palub Serbia romade strateegia nõuetekohast rakendamist; nõuab naiste õiguste paremat kaitsmist ja soolise võrdõiguslikkuse poliitikat ning rõhutab, et ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioon nr 1352 tuleb täielikult rakendada ja riiklik poliitika peab sisaldama soolist perspektiivi kõikides valdkondades, kus see on asjakohane; mõistab teravalt hukka ametivõimude otsuse keelata ära Belgradi geiparaadi korraldamine 2013. aasta septembris, nagu ka varasemal kahel aastal, ning nõuab lesbide, geide, biseksuaalide, trans- ja intersooliste (LGBTI) inimeste inimõiguste poliitilist toetamist kõrgeimal poliitilisel tasandil; nõuab, et avaliku kogunemise õigus tagataks kõikidele kodanikele ja vähemustele, kaasa arvatud LGBTI-vähemusele; kutsub Serbia ametiasutusi üles töötama LGBTI-inimeste paremaks kaasamiseks välja ennetava käsituse; nõuab tungivalt, et valitsus tõhustaks aastaringselt jõupingutusi eesmärgiga võidelda vägivaldsete rühmadega, kes püüdsid häirida ja rünnata laiaulatuslikult LGBTI-kogukonna rahumeelset meeleavaldust, ning takistada neid rühmi õõnestamast õigusriigi põhimõtet ja inimõiguste teostamist Serbias; lisaks palub Serbia ametivõimudel tegeleda pikaajalise strateegia raames huligaansuse ja seadusetuse kordumise vältimiseks 1990. aastate vägivalla traumaatiliste tagajärgede probleemiga;

21. rõhutab aktiivsete ja sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide keskset rolli demokraatlike poliitiliste protsesside tugevdamisel ja kindlustamisel riigis; tunnustab kodanikuühiskonna organisatsioonide ja naiste organisatsioonide tehtud olulist tööd homo-, bi- ja transseksuaalide õiguste edendamisel, naistevastase vägivalla kaotamisel ja naiste osaluse suurendamisel poliitikas, jõupingutusi rahu loomise nimel ning kodanikuühiskonna kui järelevalvaja rolli tugevdamisel; toonitab, kui oluline on dialoog kodanikuühiskonna organisatsioonidega ning rõhutab kodanikuühiskonna osalejate tähtsat rolli tõhustatud piirkondlikule koostöö edendamisel sotsiaalsetes ja poliitilistes küsimustes; peab kiiduväärseks valitsuse paranenud koostööd VVOdega, kuid nõuab nendega ulatuslikumat konsulteerimist poliitika kujundamisel, sealhulgas eri valdkondade poliitika ja õigusaktide väljatöötamisel ning ametivõimude tegevuse järelevalvel;

22. nõuab tõsisemat poliitilist pühendumist avaliku halduse reformile ja jõupingutusi luua pädevuspõhine süsteem, eeskätt sellega, et tagatakse õigusraamistiku väljakujundamine ja täielik kooskõla rahvusvaheliste normidega; peab kahetsusväärseks, et riigiametnikke käsitlevat seadust ei kohaldata kohalike võimude suhtes;

23. rõhutab tõsiasja, et Serbia on ratifitseerinud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) peamised tööõiguse konventsioonid ja muudetud Euroopa sotsiaalharta; juhib tähelepanu asjaolule, et töö- ja ametiühinguõigused on põhiseaduslikele tagatistele vaatamata endiselt piiratud, ning kutsub Serbiat üles nimetatud õigusi veelgi suurendama; peab murettekitavaks, et sotsiaaldialoog on endiselt nõrk ja sotsiaalpartneritega konsulteeritakse ebakorrapäraselt; nõuab, et astutaks täiendavaid samme majandus- ja sotsiaalnõukogu tugevdamiseks, et see suudaks olla sotsiaaldialoogi tugevdamisel aktiivne ja anda õigusloomes aktiivsemalt nõu;

24. rõhutab vajadust tagada meediavabadus ning kiidab sellega seoses heaks laimu dekriminaliseerimise; juhib tähelepanu vajadusele säilitada tugev ja sõltumatu avalik-õiguslik ringhääling ning tagada selle stabiilne ja jätkusuutlik rahastamine, samuti kindlustada massiteabevahendite omandisuhete täielik läbipaistvus; julgustab kiiresti rakendama meediastrateegiat ning sellega seotud seaduseelnõusid, sealhulgas interneti laialdase kättesaadavuse varajast tagamist; on äärmiselt mures ajakirjanike jätkuva ähvardamise pärast ning kordab oma üleskutset ametivõimudele viia lõpule tapetud ajakirjanikega seotud pooleliolevad uurimised; on seisukohal, et tuleks astuda täiendavaid samme, millega tagada ajakirjanikele tõhusaks ja enesetsensuurivabaks töötegemiseks turvalised tingimused; juhib eelkõige tähelepanu ohule, mida tekitab avaliku sektori vahendite väärkasutamine reklaamiks eesmärgiga rakendada meediakanalite suhtes poliitilist mõjuvõimu;

25. kutsub Serbia valitsust üles tegema suuremat koostööd Euroopa institutsioonidega, et tagada parem juurdepääs Euroopa vahenditele, mis on tehtud kättesaadavaks kodanikuühiskonna organisatsioonidele, et toetada nende kui Serbia Euroopaga integreerumise protsessi põhiosaliste tööd;

26. rõhutab, et on vaja tõhustada jõupingutusi võitluseks inimkaubandusega, ning soovitab määrata kindlaks ametnike ja teenusepakkujate roll ohvrite tuvastamisel ja nendest teatamisel asjaomastele teenistustele;

27. kordab oma üleskutset ametivõimudele püüda jätkuvalt selle poole, et likvideerida endise kommunistliku salateenistuse pärand – see oleks üks samm Serbia demokratiseerimise suunas; kutsub Serbiat üles tegelema intensiivsemalt õigusjärgluse küsimustega ja täitma vara jagamisega seotud kohustusi, samuti rakendama lepingut endise Jugoslaavia arhiivi jagamise kohta; kordab sellega seoses, et on ülimalt oluline täielik juurdepääs kõikidele arhiivimaterjalidele, eeskätt endise Jugoslaavia salateenistuse materjalidele; soovitab ametivõimudel muuta kättesaadavamaks Jugoslaavia endiste vabariikidega seotud arhiivid ja taotluse korral tagastada need asjaomastele valitsustele;

28. palub, et jõupingutustes tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust ja tagada Serbia Euroopaga integreerumise protsessi raames püsiv rahu võimaldaks Serbia valitsus uurida endisi diktaatorlikke režiime, et rehabiliteerida nii poliitiliselt kui ka õiguslikult nende tõttu kannatanud varasemad ohvrid ja nende perekonnad ning korvata nende kannatused;

29. nõuab, et kogu riigis rakendataks tõhusalt, võrdselt, mittediskrimineerivalt ja proportsionaalselt õigusaktid ning kahe- ja mitmepoolsed lepingud, mis käsitlevad rahvusvähemusi ([1]); palub ametivõimudel edendada sallivuse ja võrdse kohtlemise õhkkonda ilma rahvusvähemusi diskrimineerimata, sh võimaldada neile juurdepääs emakeelsele haridusele ning keelte kasutamine kohalikes ja piirkondlikes haldusasutustes; nõuab, et liigutaks edasi selles suunas, et kaotada kehtivates seadustes ja tavades diskrimineerimine, mis puudutab vara omamise piiranguid rahvusvähemustesse kuuluvatele isikutele; rõhutab, kui olulised on rahvusvähemuste nõukogud, nende roll rahvusvähemuste integreerimisel, samuti rahvusvähemuste individuaalsete ja kollektiivsete õiguste rakendamisel, ja palub, et ametivõimud tagaksid nende tööks katkematud ja piisavad rahalised vahendid; kutsub ametivõime üles tagama vastavalt sõltumatute asutuste esitatud soovitustele sujuv valimisprotsess 2014. aastal toimuvatel rahvusvähemuste nõukogude valimistel; väljendab muret selle pärast, et programmide edastamine rahvusvähemuste keeltes võidakse väljakuulutatud meedia erastamise tõttu lõpetada;

([1]) Serbia tunnustab järgmisi rahvusvähemusi: albaanlased, bosnialased, bulgaarlased, bunjevcid, horvaadid, tšehhid, sakslased, goranid, ungarlased, makedoonlased, romad, rumeenlased, russiinid, slovakid, ukrainlased, valahhid ja teised.

30. rõhutab, et on vaja jõulisemalt tegeleda roma naiste ja meeste olukorraga, kes elavad siiani rasketes tingimustes, keda saadetakse sunniviisiliselt välja ja diskrimineeritakse tööturul; palub Serbia ametivõimudel tagada eluaseme ja tervishoiuteenuste kättesaadavus; rõhutab vajadust ühtlustada diskrimineerimise vastased õigusaktid täielikult ELi poliitikaga ning rakendada romade kaasamise suhtes terviklikku käsitlusviisi; märgib lisaks, et kaasamismeetmeid tuleb tõhusalt jälgida, et vähendada õigusaktide ja nende rakendamise vahelist lõhet;

31. võtab teadmiseks karistusseadustiku uuendamiseks tehtud töö; märgib, et pärast muudatuste vastuvõtmist püsib erasektoris endiselt õiguskindlusetus; väljendab muret uue artikli 234 sätete pärast võimu kuritarvitamise kohta, mis jätab siiski ruumi meelevaldseteks tõlgendusteks, ning nõuab, et praegustest alusetutest süüdistustest, mis on esitatud erasektoris artikli 359 alusel, loobutaks viivitamata, et taastada õigusriigi põhimõtted ning luua Serbia äriringkondade jaoks õiguskindlus;

32. rõhutab, et riigiasutused peavad toimima läbipaistval ja vastutustundlikul viisil; kiidab heaks sõltumatute reguleerivate asutuste, nagu ombudsmani, riikliku tähtsusega teabe eest vastutava voliniku ja muude organite töö ning tunnustab nende panust õigusraamistiku ning riigiasutuste usaldusväärsuse parandamisse; nõuab tungivalt, et ametivõimud järgiksid süsteemselt oma soovitusi ja tähelepanekuid;

33. juhib tähelepanu detsentraliseerimisprotsessi eelistele ning kutsub üles suurendama kohalike ametiasutuste pädevust; peab kahetsusväärseks, et riigi haldusalase detsentraliseerimise nõukogu ei ole jätkuvalt aktiivne; on ikka veel väga murelik Vojvodina staatuse õiguskindluse puudumise pärast ning Vojvodina omavahendeid käsitleva seaduse vastuvõtmisega viivitamise pärast;

34. peab kiiduväärseks ametivõimude võetud meetmeid sotsiaal-majandusliku olukorra parandamiseks Preševo orus ja Sandžakis, kuid toonitab, et tuleb veelgi rohkem pingutada, sest tegemist on endiselt vähearenenud piirkondadega, kus valitseb endiselt suur tööpuudus; juhib tähelepanu tõsiasjale, et etniliste albaanlaste ja bosnialaste vähemused on jätkuvalt kohalikul haldustasandil alaesindatud; palub nõukogul ja komisjonil selliseid arengustrateegiaid jõuliselt toetada;

35. kinnitab veel kord, et toetab algatust REKOM, ja julgustab jõuliselt endise Jugoslaavia riike looma valitsustevahelise komisjoni, mille ülesanne on teha kindlaks faktid ajavahemikul 1991–2001 toimunud sõdades ohvriks langenud ja kaduma läinud inimeste kohta;

36. tervitab Serbia koostööd endise Jugoslaavia asjade rahvusvahelise kriminaalkohtuga, mille tagajärjel on kõik sõjakuritegudes kahtlustatavad antud kohtulikuks arutamiseks üle Haagi kriminaalkohtule – see on oluline samm Euroopa integratsiooni suunas; julgustab jätkama koostööd kriminaalkohtuga ja teiste endise Jugoslaavia vabariikidega, et taastada õiglus ohvrite ja nende perekondade suhtes;

37. palub valitsusel rakendada soovitusi, mis on esitatud OSCE/ODIHRi lõpparuandes 2012. aasta mais toimunud parlamendi, kohalike ja ennetähtaegsete presidendivalimiste kohta, eelkõige neid, mis puudutavad valimisvaidluste lahendamist, valijate registreerimise läbipaistvust ja poliitika rahastamist, samuti tugevdada ja ühtlustada valimiste õiguslikku raamistikku Serbias, sest vastavalt rahvusvahelistele standarditele tuleks valimisseaduse muudatused teha ammu enne valimiste aja määramist;

38. väljendab uuesti kindlat toetust viisanõude kaotamisele Lääne-Balkani riikides kui olulisele tegurile kogu piirkonna ELiga ühinemise protsessis, kuid tunneb samas suurt muret alusetult varjupaika taotlevate inimeste kasvava arvu pärast; kutsub sellega seoses liikmesriike üles mitte kuritarvitama 2013. aasta septembris vastu võetud viisavabaduse peatamise mehhanismi, vaid tegelema selle küsimusega, kohaldades selleks asjakohast õigusraamistikku, ning nimetada alusetult varjupaika taotlevate inimeste arvu vähendamiseks tehtavate jõupingutuste põhimeetmena Serbia turvaliseks päritoluriigiks; nõuab samal ajal meetmete võtmist riiklikul tasandil, eriti sotsiaal-majanduslikke meetmeid kaitsetumate ühiskonnarühmade toetuseks ning aktiivseid meetmeid inimkaubandusse kaasatud organiseeritud kuritegevuse võrgustike purustamiseks;

39. julgustab Serbia ametivõime tugevdama maksude kogumist ja teostama vastutustundlikku eelarvepoliitikat; rõhutab, et laiaulatuslikud struktuurireformid peaksid toetama eelarve tugevdamist, ja seepärast julgustab valitsust viima majanduses läbi ammu vajalikke struktuurireforme (nt planeerimise ja ehitamise seadus), et parandada ettevõtlus- ja investeerimiskeskkonda, toetada veelgi väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete levikut, võidelda suure töötuse ja vaesuse vastu, eriti valdavalt vähemusrahvustega asustatud piirkondades, ning reformida pensionisüsteemi, et see oleks jätkusuutlik; nõuab tungivalt, et ettevõtluses kaotataks viivitamata haldustõkked, ning juhib tähelepanu riiklike äriühingute kiire

restruktureerimise olulisusele, et vähendada kadusid ja riigi kohalolekut majanduses; kutsub seepärast Serbia ametivõime üles tõhustama täielikult toimivat turumajandust, looma tugeva maksubaasi ja arendama vaesust käsitlevat strateegiat – need on põhielemendid, mis muudavad Serbia ühinemise ELiga elujõuliseks; nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud konsulteeriksid kodanikuühiskonna ja ettevõtlusringkonnaga ning kaasaksid need uute õigusaktide koostamise töörühmadesse; nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud taastaksid regulatiivse ja õigusreformi kaudu ettevõtjate kindlustunde; märgib, et majanduse struktuurireformide edukas kehtestamine ja elluviimine aitab leevendada suurt rännet;

40. peab kiiduväärseks varade tagastamise ameti seni tehtud tööd; soovitab mitterahalist hüvitamist igal juhul, kui see osutub vähegi võimalikuks; tunnustab majandusministeeriumi otsust koostada avaliku ja riigivara täielik loetelu ning teha nii lõpp selle ebaseaduslikule omandamisele erahuvidest lähtuvalt; rõhutab, et avaliku sektori ja riigivara põhjalik loetelu on süsteemse korruptsiooni vastase eduka võitluse seisukohalt jätkuvalt ülimalt tähtis, sest tegelikult ja ametlikult registreeritud riigi- ja avaliku sektori vara vahel on suur lõhe;

41. kutsub ametivõime üles tegema kõik selleks, et vähendada majanduspoliitika kahjulikku mõju, nagu vaesus, töötus, sotsiaalne tõrjutus, kuid tegelema ja võitlema ka nende algpõhjustega ning edendama arengut;

42. peab kahetsusväärseks edusammude puudumist ja jätkuvaid viivitusi taastuvenergia raamistiku praktilisel rakendamisel; märgib, et Serbia on taastuvate energiaallikate kasutamises teistest kandidaatriikidest maha jäänud, ning väljendab muret asjaolu pärast, et Serbia 2020. aasta taastuvenergia eesmärgid jäävad täitmata; rõhutab, et valitsuse konsultatsioonid peavad olema läbipaistvad, ning peab kahetsusväärseks Serbia ametivõimude suutmatust võtta energiaostulepingute vastuvõtmisel arvesse rahvusvaheliste finantseerimisasutuste seisukohti;

43. peab kahetsusväärseks, et keskkonna ja kliimamuutuse valdkonnas on saavutatud liiga vähe, ning palub, et Serbia ametivõimud võtaksid võimalikult kiiresti vastu üldise kliimastrateegia kooskõlas ELi eesmärkidega;

44. rõhutab, et Serbia ja teised selle piirkonna riigid peavad järgmistel aastatel rakendama ELi keskkonnastandardeid ja võtma vastu eesmärgid kasvuhoonegaaside heite vähendamiseks, sarnaselt juba vastu võetud taastuvenergia eesmärkidega 2020. aastaks; märgib, et energiaühenduse 2012. aastal vastu võetud energiastrateegias viitab Serbia plaanidele suurendada kivisöest lähtuva energia tootmist suurtes põletuskäitistes, ning toob välja, et see on vastuolus kasvuhoonegaaside heite kavandatud vähendamisega; kutsub sellega seoses Serbia ametivõime üles võtma vastu ELi eesmärkidega kooskõlas oleva energiapoliitika ning eeskätt kasutama ära Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga hiljutist otsust rahastada 75 miljoni euro suurust projekti, mille eesmärk on pakkuda krediidiliine Lääne-Balkani kohalikele pankadele edasilaenamiseks era- ja munitsipaallaenu võtjatele energiatõhususse ja taastuvenergiasse investeerimiseks;

45. nõuab tungivalt, et Serbia ametivõimud parandaksid tarbijakaitse poliitikat, eeskätt seoses üldiste toiduohutuse põhimõtetega ning riiklike referentlaborite loomisega; peab kahetsusväärseks, et geneetiliselt muundatud organisme käsitlevat seadust ei ole veel ELi õigusaktidega kooskõlastatud;

46. toetab Belgradi linnavalitsuse algatatud kampaaniat Belgradi nimetamiseks 2020. aasta Euroopa kultuuripealinnaks ning avaldab toetust selle kampaaniaga seotud projektidele, mis lähendavad Belgradi ja Serbiat kultuuriliselt ELile, eelkõige seoses erinevate etniliste rühmade kooseksisteerimise, kultuuridevahelise mõistmise ja religioonidevahelise dialoogiga;

47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile ning Serbia valitsusele ja parlamendile.